

**TAJNE
PILNE**

668978
Poczta polowa 53, dn. 16/II-21. 1920 r.

Oddział II Informacyjny

DO

Ew/9 № 6500 /II

ADJUTANTURY GENERALNEJ

w/m.
=====

Przesyłając do wiadomości odpis aide-mémoire doręczonego przez N.D. delegatowi polskiemu przy Lidze Narodów prof. ASKENAZEMU w sprawie mandatu obrony W. Miasta Gdańska, komunikuję, że punkty, co do ewentualnego powierzenia mandatu Francji lub wspólnego mandatu dla Francji i Anglii łącznie, nie zostały włączone do powyższego aide-mémoire, z powodu niewyjaśnionej sytuacji co do stanu pertraktacji toczących się w tej sprawie w Paryżu.

Załączone w odpisie aide-mémoire zostało uzgodnione z gen. MALCZEWSKIM i adm. PORĘBSKIM, który specjalnie zaznaczył, że dla wyładunku i operacji materiałów wojaskowych powinna być wydzielona w porcie gdańskim specjalna część jego, n.p. wyspa Holm, gdzie polskie konwoje miałyby prawo ochraniać nasze transporty i gdzie byłoby możliwym utrzymać łatwiej statki polskie oraz niezbędny dla transportów tabor w pewnym odosobnieniu.

1 załącznik.

Za zgodność:

Szef Sztabu Gen.

ROZWADOWSKI m.p.

Generał por.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA
L. 668978 dnia 16/II 1921 r.
Wysłał

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Aide-memoire.
=====

pour le délégué Polonais auprès de la Société des Nations, relativement au mandat de défense militaire du territoire de la Ville Libre de Danzig.

Pour assurer à la Pologne le libre accès à la mer un mandat permanent de défense du territoire de la Ville Libre de Danzig doit être confié à la Pologne.

La défense du territoire de la Ville Libre de Danzig ne peut s'envisager indépendamment de celle du corridor polonais dont elle est le complément.

Ladite défense doit être organisée par la Pologne et mise en oeuvre par elle.

L'organisation défensive à envisager doit se borner à la protection du territoire contre une attaque brusquée.

Dans ce but le Gouvernement Polonais doit être autorisé dès le temps de paix. =

1/. à établir sur le territoire de Danzig des organisations adoptées aux exigences de la défense moderne dudit territoire sur ses fronts Est et Nord /front de mer/.

2/. à utiliser la base aérienne existante à Oliva sur le territoire de Danzig, indépendamment des bases qui pourraient être installées en territoire polonais;

3/. à entretenir dans ces organisations les éléments de sûreté indispensables à leur garde et à leur entretien.

Le Gouvernement Polonais doit être chargé, en cas d'agression d'assurer la direction de la défense et la mise en oeuvre des moyens de renforcement nécessaires.

Le Haut Commissaire de Danzig doit être autorisé, en cas des troubles, à faire appel aux éléments de troupes polonaises les plus proches pour assurer l'ordre et la protection assumée par la Société des Nations.

Sans attendre le resultat des études d'organisation défensive de la Ville Libre, il convient d'attribuer au Gouvernement Polonais dans le port de Danzig, un emplacement suffisant pour assurer l'abri et l'entretien des unités navals destinées à assurer la police de mer.

=====

En tout cas il doit être assuré à la Pologne dès à présent par le port de Danzig le transit de tous les moyens commerciaux militaires et navals, leur débarquement et leur embarquement, ainsi que la souvegarde de ces opérations par gardes et convoyeurs.

Dans ce but les dépôts et magasins nécessaires ainsi que les installations du port doivent être mis à la disposition de la Pologne.

La Pologne doit avoir le droit d'entretenir dans le port de Danzig ses unités navals destinées à la police maritime.

Le Haut Commissaire de Danzig doit être autorisé, en cas des troubles, à faire appel aux troupes polonaises pour assurer l'ordre et garantir à la Pologne l'accès permanent à la mer.

Szef Sztabu napisał:

"Czytałem i zgadzam się w zupełności.

m.p. 14/XII. R o z w a d o w s k i Gen por.

Szef Sztabu Gen."

Na zgodzie:
Przybycki
por. adi. 1st.

Nowy Traktat z francuskiego.

Aide-memoire, złożone przez Rorwardowskiego
Askenazem w sprawie obrony Gdańska.

W celu zapewnienia Polsce swobodnego dostępu do morza
musi być powołany Polsce Staty mandat obrony terytorjum
W. m. Gdańska.

Obrona terytorjum W. m. Gdańska nie może być
traktowana oddzielnie od obrony terytorjum polskiego, której
jest współzależną.

Obrona powyższa musi być zorganizowana przez
Polskę i przez nią wykonywana.

Organizacja defensywna musi się ograniczyć do obrony
terytorjum przed niespodziewanym atakiem.

W tym celu Rząd polski musi być wyposażony z
chwilą instalacji pokoju:

1) do stworzenia na terytorjum Gdańska organizacji, odpo-
wiedzialnych ~~na~~ ^{obrony} ~~obrony~~ (defense moderne)
powyższego terytorjum na froncie wschodnim i pół-
nocnym (front morze).

2) do wytknięcia bary lodzkiej w Ołtwie na teryt.
Gdańskie, niezależnie od bar., które mogłyby być
stworzone na terytorjum polskim.

3) do utrzymania przy tych organizacjach niezbędnych
dla ich ochrony i utrzymania Starych kwateronów.

Rząd polski musi być wyposażony do zapewnienia, w
razie rozłamów agraryjnych przeciwko W. m., kierownictwa obrony
i unieruchomienia ~~sił~~ ^{sił} niezbędnych dla uruchomienia ~~sił~~
(obrony) ~~sił~~ ^{sił}.

Wyżsi Komisari w Gdańsku musi być upoważniony
do odwołania się do oddziałów węg. polski

w celu utrzymania porządku i ~~obrony~~ ^{ochrony} wykonywanej z.
przez Ligej Narodni

kie czekając rezultatów badań w sprawie organizacji
obrony w. m. należy udzielić radom polskiemu w
porcie Gdańskim, niepca, Konwencji dla zapewnienia
utrzymania oddziałów marynarki, przemacanych do
podjęcia służby politycznej na morzu.

W każdym razie, już od chwili obecnej, należy
zapewnić bezpieczny przez port Gdańsk tureckich
towarów i usług wojennych, ^{o nich} ~~to~~ zabierających
świadomość takowych, również jak i ochronę pry-
mych czynnościach przez warty i konwoje.

W tym celu skład i wagony, również jak i
urządzenie portowe muszą być oddane do dyktando
Polki.

Polka musi mieć prawo utrzymania
porcie Gdańskim swych oddziałów floty, przemaco-
nych do podjęcia służby politycznej wojskiej.

Wyżsi Komisarz, w razie konieczności, musi być
upoważniony do odwołania się do Wzrost
polski w celu utrzymania porządku i zagwarant-
owania polce swego dość do morza